

Országos értekezlet a felnőtt oktatásról

Három év alatt több mint háromszorosára nőtt
a felnőtt oktatásban résztvevők száma

A Központi Pedagógus Továbbképző Intézetben tanácskoztak a felnőtt oktatás vezetői. Az országos értekezleten pedagógiai, módszertani és szervezeti kérdésekről volt szó, és tájékoztatták a résztvevőket az iskolai rendszerű felnőttoktatás helyzetéről és az iskolareformhoz kapcsolódó további tervekről.

Többek között elmondták: az utóbbi három évben több mint háromszorosára, ötvenezerről százhetvenezerre növekedett az általános és a középiskolák esti, illetve levelező ta-

gozatain tanulók száma. Az idei tanévben általános iskolai tankönyvpótló jegyzeteket adtak ki.

Elkészült a dolgozók általános iskolájának, gimnáziumának és közgazdasági technikumának működési szabályzata.

Ezt még az év első felében megkapják az iskolák és a tanácsok is, hogy a következő oktatási év előkészítésénél már felhasználhassák.

A felnőttoktatási reform tervéről elmondták, hogy a tantervi anyagok felépítése eltér a rendes iskolákétól.

A dolgozók általános iskolái részére készülő tanterv kidolgozását a tavasszal kezdik meg, s legalább két esztendő szánják kísérletezésre, javításra, tökéletesítésre. Arra törekednek, hogy a tanterv és a tankönyvek is jól megalapozottak legyenek. A dolgozók általános iskoláiban például — át-dolgozás eredményeként — további hét külön tankönyvet tudnak kikapcsolni az oktatásból, ami lényegesen könnyíti, egyszerűsíti majd a tanárok és a hallgatók munkáját.

Összeadva tudást, földet és szorgalmat...

Változás érlelődik Balástyán

Takaros község Balástya, és nagy határában izes gyümölcsöt, finom szőlőt is terem a homok. Most ezen a tájon is változás érlelődik, apáról-fiúra szálló régi megszokástól, a kisparcellás gazdálkodástól válnak meg a földművelő emberek, hogy tudásukat, szorgalmukat, földjeiket és gazdasági fel-szereléseiket összeadva meg-teremtsék a közös gazdaságait. Balástya mezőgazdaságának holnapja sem vitás már.

Túl a döntésen

Ki korábban, ki valamivel később ismeri fel, hogy az élet törvénye szerint a réginek át kell adnia helyét az újnak. Mert — ahogyan erre felé is mondják — a Tiszsa sose folyik visszafelé, és az emberiség is előremegy mindenig. S igazság az is, meg természetes is, hogy nehéz a döntés.

De induljunk el, kopogtasunk be Horváth Zsíkó Sándor balástyai, Gajgonya 36 szám alatt lakó gazdához. Az ismerkedés után egyenes tartású, idősebb ember tessék a szobába. Ó Horváth Zsíkó Sándor és ugyanígy hívják a fiát is. Külön-külön gazdálkodnak.

— En tíz hold földet művelek — mondja Sándor bácsi —, a fiam meg tizenegy holdon gazdálkodik... Hogy mennyi a gyümölcsös és a szőlő? — ismétli a kérdést. — Olyan két és fél hold összesen.

Aztán összeráncolja szemöldökét és kimondja: — Hanem kérem, ide már feleslegesen jöttek, mert mi már túlestünk a dolgon.

— Mi csak beszélgetni jöttünk. Különböznék ugye szövetkezeti tagok már?

— Azok — feleli Sándor bácsi, majd őszintén szól ér-zéseiről.

— En aláírtam, most apám következik — mondja ifj. Horváth Zsíkó Sándor.

— Az évek eliramlottak feledtem és évtizedeken át a kisparcellát szoktam. Bizony nagyon nehéz volt más útra térni, de megérttem az idők szavát. Aztán nem rossz a nagyüzem, ha jól csináljuk ott a gazdálkodást.

A holnap formálása

Nyílik az ajtó és betoppán a fiatalabb gazda, ifj. Horváth Zsíkó Sándor. Talpraesett ember, szereti a földet és szakértelme, munkája ott a szép gyümölcsösben, szőlőskertben is.

— Itt voltam a szomszéd-ban, Szél Istvánéknál — kezd, ahogy letelepedik az asztal mellé. — Diskuráltunk a szövetkezésről és a szomszédom is aláírta a belépési nyilatkozatát.

Az ifjabb Horváth Zsíkó Sándor a holnapon, a jövő formálásán gondolkodik. Ami volt, elmúlt, most már akarat, értelme arra irányul, miként csinálják úgy a közös gazdaságban, hogy mielőbb egyenesbe kerüljenek és többtermelésre bírják a homokot.

— Meg kell becsülnünk azt a szőlőt, gyümölcsöt, ami jelenleg van — magyarázza a fiatalabb gazda —, s úgy gondolni, hogy jól hasznát vegyük. De előre is kell nézni, s szövetkezetünknek szerintem, már a tavaszon telepíteni is kell. Szép, egységes szőlős-, gyümölcsös- táblákat, mert ez nagy kincs ezen a tájon. En sohasem

vettem fákát, mindig magam szemeztetem be. Szövetkezetünkben is így kell gyümölcsöt telepíteni. Becsülöm a gépet. Szeretném, hogy közös gazdaságunkban olyan munkákra, amelyekre lehet, mindig segítségül szólítsuk a gépeket.

Odaadással...

Elhallgat, majd egy példát mond. Szőlőt telepítve kisparcellájára, bizony cudarul izzadt, amikor minden erejét beleadva forgatta a földet. Kopott az élete, roncsolódott az izma.

— A nagyüzemben — szól nekibuzdulva — rámeleg a földre a sztalinjec és ekével primán megforgatja a földet, ahogy kézzel sohasem lehet. S e munkához cseppnyi verejték sem kell.

— Ez bizony igaz — ismeri el és bólint rá Sándor bácsi is. Aztán apa és fia mindketten erősítik:

— A földet szeretni kell, jól kell bánni vele és akkor meghálálja. Amit csinálunk a kisparcellákon, azt a nagyüzemben is megtehetjük. Sőt! Persze nehéz a kezdet, gondok járnak vele. Ha azonban mindannyian odaadással, hozzáértéssel csináljuk a munkát a köz-szben, akkor egyenesbe kerülünk. Mert igaz, ki mint dolgozik, úgy látja hasznát. Sándor bácsi tölt egy pohár bort. A holnapra, a jövőre koccintunk.

Morvay Sándor

Tíz kisipari szövetkezet helyett négy

A közös sajátosságú szövetkezetek összevonása
a lakosság jobb ellátását segíti

Már régen érlelődő probléma volt Szegeden, hogy a sok elaprózódott kisipari termelő szövetkezet nem tudja úgy ellátni a lakosság igényeit, ahogyan kellene és a megoldás

a különböző, de közös sajátosságú szövetkezetek egyesítésében rejlik.

Szeptember 1-én egyesült a Szappanfőző, valamint a Tudományos Eszközök Termelő Ktsz. és megalakult belőlük a Vegyi-, Kul-túrcikk- és Szappanfőző Szövetkezet. Ugyanakkor a Felszabadulás Asztalos Ktsz-be olvadt az Épület-asztalos Szövetkezet is.

Igen jól beváltak az első ktsz-egyesülések, mert gazdaságosabb, éssze-rőbb termelést tettek lehetővé és megjavult általuk a munka irányítása is. Mint már hírül adtuk, január 1-ével újabb szövetkezetek egyesültek. Így az Asztalos Szövetkezethez — harmadik tagként — társult a Kárpitos Szövetkezet, s új nevük a Felszabadulás Asztalos, Kárpitos és Lakberendező Szövetkezet lett. Egyesült a Vas- és Fémipari a Tűz-hely- és Cserépkályha, valamint a Fémtoimegcsikk Ktsz — megtartván az el-sőnek említett nevét. Szin-tén új szövetkezet a Gépi-pari és Gépjárműjavító Ktsz, mely a Mérlegkészítő

és a Műszerész Szövetkezet fúziójából jött létre.

Az új szövetkezetek tagjai már együtt tervezték meg a jövőjüket,

nemcsak az 1961-es évet illetően, hanem a későbbi évekre is. Néhány régi szövetkezetben is mind jobban erősödik a gondolat, hogy a rokonszakkal együtt — az első példáját követve — jobban szervezett, nagyobb lehetőségekkel kecsegtető szövetkezetbe tömörüljenek, mert ezzel nemcsak a tagság, hanem a lakosság is jobban jár.

Óriási transzformátorok

1961-ben Zaporozsjeben a világon első ízben készítenek 275 ezer kilowatt teljesí-tőképességű transzformáto-rokat 220 ezer volt feszül-tésre. A transzformátorok az Angara folyón épülő bratszki vízierőműnek ké-szülnek.

A szovjet energetikusok 500 ezer volt feszültségre automatikus transzformáto-rokat terveznek a kraszno-jarszki vízierőmű számára. E Sibiriaiában épülő vízi-erőmű teljesítménye 5 millió kilowatt lesz.

A kongresszus után elevenebb, színesebb az élet a Szegedi Textilművek KISZ-szervezetében

Kovács Sándor, a Textilművek KISZ-titkára szíven, s igen komoly fiatal-ember. Fiatalember, de nem tartozik a legifjabb nemzedékhez, túl van életének harmincadik évén. A KISZ-ben fiatalos lelkesedéssel dolgozik: 190 KISZ-fiatal munkáját irányítja, s neveli, oktatja őket. Nincs könnyű dolga, hiszen az üzemben főleg lányok dolgoznak, és — ahogy elmondja — a fiatal lányoknak, asszonyoknak több az elfoglaltságuk, az üzemi munka után jobban várja őket otthon a másod-ik mezt. De igyekszik érdekes, gazdag programot, munkát biztosítani minden fiatal számára.

Kovács Sándor a felszabadulás óta végez munkát az ifjúsági mozgalomban, de ilyen nagy jelentőségű tanácskozáson, mint amilyen a KISZ első kongresszusa volt, még nem vett részt. Érthető, hogy lelkesedéssel beszél róla.

Fejlesztési az „Ifjúság a szocializ- musért” mozgalma

— Nagy élményt jelentett számomra a KISZ első kongresszusa — mondotta beszélgetés közben. — Gazdag tapasztalattal jöttem haza és azonnal munkához fogtam. Első dolgom volt az alapszervezet titkárait, valamint a vezetőséget tájékoztatni a kongresszus határozatairól. Egyik legfontosabb feladatunk az „Ifjúság a szocializmusért” mozgalom megszervezése. Nagy számban akarjuk az ifjúsági szervezetek kívülről fiatalokat is ebbe a mozgalomba bekapcsolni.

— A mozgalom alapkövetelményei között első helyen áll a termelésben való részvétel. Ezen a téren nincs sok tennivalónk, mert a KISZ-en kívüli fiatalok is igen becsületesen, lelkiismeretesen dolgoznak, csaknem valamennyien brigádban. Az üzemben egyébként kilenc ifjúsági brigád dolgozik versenyezve a „szocialista brigád” cím elnyeréséért.

Tanulás és társadalmi munka

— Nem dicsekvésképpen említem meg, de el kell mondanom, hogy a mi üzembünkben minden KISZ-tag tanul. Ki az általános, ki a középiskolai tanulmányait végzi, a többiek pedig párt-és KISZ-oktatáson vesznek részt.

— Az elmúlt évben is igen komoly társadalmi munkát végeztek fiataljaink. A KISZ-kongresszus szellemében ezt a munkát még fokozzuk, s szebb eredményeket akarunk elérni. Tavaly általában egy fiatal 14 és fél óra társadalmi munkát végzett. Az új évben minden fiatal 20 óra társadalmi munkát vállalt. A sportpályát hozzuk rendbe, kerítéssel vesszük körül, s a kerítés mellett élősvényt húzunk. Eddig a kiskiszek csak az üzem tisztaságáért vállaltak felelősséget. Idén már az udvar rendbentartása és par-

kosítása is a fiatalokra vár. Az elmúlt évben is jutalmaztuk a jól dolgozó KISZ-fiatalokat. Idén néhány fiatal külföldi útja költségeinek egy részét térítjük meg jutalomként.

Népszerű klubdelutánok

— Igen nehéz a művészi csoportok munkájának irányítása a három műszak miatt. De ezt is igyekszünk áthidalni. Műszakonként szerveztük meg az alapszervezeteket és az egyes alapszervezeteknek külön művészi csoportjuk van. Igen népszerűek az ifjúsági szervezet által rendezett klubdelutánok. Ezeknek nemcsak a fiatalok vesznek részt, hanem az idősebb dolgozók is. A KISZ-szervezeteinknek igen jó a kapcsolatuk más üzemek fiataljaival és testvériskoláinkkal, a Textilipari Technikummal. Kapcsolatot

szeretnénk teremteni a Szegeden tanuló egyetemistákkal is. Meghívjuk őket klubdelutánjainkra, s bemutatjuk üzemünket. A mi fiataljaink pedig az egyetemre látogatnak el.

— Hosszasan sorolhatnám a tervünkben szereplő érdekes, színes foglalkozásokat — mondotta még végül Kovács Sándor. — Ilyen többek között az ismeretterjesztő előadássorozat. Lányaink ezen igen szívesen vesznek részt, s igyekszünk is úgy összeállítani a programot, hogy az érdekelje őket. KISZ-fiataljaink igen aktívan vesznek ki részüket és sok hasznos javaslattal gazdagítják tervünket, mellyel gazdagabb, érdekesebb, pezsgőbb lesz a KISZ-élet a Szegedi Textilművekben.

H. Zs.

Látogatás az utolsó szegedi bocskorosvargánál

Régen elkoptatott igazság, hogy ma a nagy változások, a gyors fejlődés korát éljük az életnek szinte minden területén. A régi halódik, kivesz, múlandóvá teszi az előrehaladást friss útme, vagy éppen a gyorsan változó divat.

Hol vannak már a régi szegedi kisiparosok közül a takácsok, szűrszabók, képfestők, kessék vagy éppen a supe-rok és talicskakészítők? Egy-két idős mester még él, de ki hosszabb, ki rövidebb idő óta nem dolgozik. Néhány régi, hagyományos iparágban pedig már csak egy mester őrzi foglalkozását városunkban. Az új nemzedékek számára ez érdekes kuriózitás, míg nekik a munka szükséges életelelmük, szeretik és folytatják talán életük hajlatáig.

Elek Gyula bocskorosmester Tavasz utca 8. sz. alatti műhelyébe látogattunk el. Ő az utolsó szegedi bocskorosvarga és tudomásunk szerint az egyedüli bocskoros az egész országban is. Mesteriségét apjától, Elek Illéstől örökölte, akinek a műhelye Felsővárosban, a Timár utcában állott. Ez a városrészt, pontosabban ennek »Tabán« nevű felsőtiszaparti része volt évszázadokon keresztül a timárok otthona. Itt, a »timárnegved«-ben

volt a múlt század végén a többi bocskorosmester műhelye is: Kálmány Ferencné — akinek a fia volt Kálmány Lajos, a nagy folklór-rista —, Evetovics Mihály és Habrincás György. Gyula bácsiék huszonegyen volt-

tizede végzi a különböző állati bőrök kikészítését. Külön helyiségben van a verpáng vagy bocskorosasztal, amin a kikészített bőrből a bocskort összeállítják. Régen főleg szőrös bocskorokat készítettek, amiknek a feje lekopaszttalan csikó- vagy borjúbőrből volt. Régi bocskorfajták még a szíjas bocskor, telkesbocskor és a táblás vagy kancabocskor, amit a tápaiak használtak gyékényszedséknél. A századfordulón a Szeged környéki parasztok még bocskorban arattak. Ezt a hegyesorrú aratóbocskort szerb vagy tótbocskornak nevezték. Nem igaz tehát a múltban hirdett irredecenta-ovinizista állítás, mert 50—60 évvel ezelőtt a magyar paraszt éppúgy viselt bocskort, mint egyes nemzetiségek!

A régi bocskorosmesterek — a többi iparoshoz hasonlóan — mintegy száz kilométeres körzetben jártak vásárokra. Legjobb vásárjaik az első világháború előtt Szabadkán és Baján voltak. Heti piacokon a Széchenyi téri Zsótér-ház előtt üttették föl sátraikat. Amióta a mezzei bocskornak, aratóbocskornak csökkent, sőt végleg megszűnt a kereslete, Elek Gyula módosította a régi bocskorfajtákat, újabb, diszegebb bocskorokat (mokaszinbocskor, gyérőkbocskor) készí-t.

A régi bocskorosvargák eltűntek mellőlük — amint ő mondja: »már nem uzovalják ezt az ipart« —, a 70 éves mester azonban ma is dolgozik, rendszeres résztvevője a budapesti és a szegedi ipari vásárnak —, sőt még a brüsszeli világkiállításra is meghívták: és nagyon büszke arra, hogy az ő sátra előtt mindig sokan állnak: megcsodálják gyönyörű munkáit és sűrűn akad vevő is —, csak győzze kielégíteni minél tovább az igényeket.

Juhász Antal

Elek Gyula bocskorosmester munka közben.